

Det internasjonale pengefondet bruker sjokk

Pengefondet t

IMF: Den amerikanske økonomen Mark Weisbrot advarer mot konsekvensene av Det internasjonale pengefondets såkalte reformer i Ukraina.



Jens Malling, Russland
UKRAINA

En seier for demokrati og markedsøkonomi. Slik ble det framstilt av toneangivende politikere og medier i Vest-Europa da den nye regjeringen i Ukraina omsider signerte frihandelsavtalen med EU. Det skjedde 27. juni. Natos generalsekretær Anders Fogh Rasmussen sa at avtalen vil «bidra til konsolidering av frihet, stabilitet og velstand i Europa».

Frykter landet rives i to

Fra et russisk perspektiv blir avtalen betraktet som et ultimatum til Ukraina om å velge mellom EU og Russland.

President Vladimir Putin har advart mot at hvis man stiller Ukraina overfor et slikt valg, vil det rive landet i to – noe som truer med å bli virkelighet etter som kampene om Luhansk og Donetsk fortsetter med uforminskert styrke.

Parallelt med EU-avtalen forplikter den nye regjeringen i Kiev seg til å følge anvisningene fra Det internasjonale pengefondet (IMF). I den forbindelse utnevnte Ukrainas president Petro Porosjenko 19. juni en ny sentralbanksjef, Valerija Gontareva. Ifølge den amerikanske finansavisen Wall Street Journal er Gontareva «en erfaren bankkvinne, med mye respekt i bankverdenen. Hun har et tett forhold til Porosjenko, og gode forbindelser i banksektoren i Vesten. Hun kommer til å passe godt inn og være en god match for IMF».

Allerede på sin første dag på jobben avslørte Gontareva hva hun er opptatt av:

– Jeg mener utnevnelsen av

meg er et positivt signal til bankfolk.

– Jeg håper den også blir et positivt signal til utenlandske investorer, sa hun, ifølge det franske nyhetsbyrået AFP, som merket seg at utnevnelsen ble varmt mottatt av IMF-sjef Christine Lagarde.

IMF-delegasjon til Kiev

24. juni – i tidsrommet mellom Gontarevas utnevnelse og signeringen av EU-avtalen – ankom en IMF-delegasjon Kiev for å vurdere hvordan den nye økonomiske politikken skal implementeres.

Delegasjonen skulle fram til onsdag diskutere målsettingene for den kommende perioden med ukrainske myndigheter.

Et av medlemmene, danske Poul Thomsen, har som direktør for IMF's europeiske avdeling flere ganger blitt konfrontert med vanlige folks sinne mot organisasjonens politikk. Da han ledet spareprogrammet i Hellas i 2013 kastet demonstranter mynter etter ham. Tiltakene han var med på å innføre, var så upopulære at det lokale politiet truet med å arrestere ham året før.

Nå har Thomsen dukket opp i Ukraina. Også her blir IMF's plan for landets økonomi i en rekke internasjonale aviser omtalt med den positive betegnelsen «reformer».

Ordet kan imidlertid, ifølge den amerikanske økonomen Mark Weisbrot, være misvisende. Gontareva har kanskje rett i at samarbeidet med IMF kommer bank- og finansverdenen til gode, men Weisbrot mener IMF-programmet er dårlige nyheter for ukrainere flest.

– Jeg tror reformene, hvis man vil kalle dem det, kommer til å gjøre mye skade, sier Weisbrot, som er direktør for Senter for forskning på økonomi og politikk, en organisasjon basert i Washington.

– Den ukrainske økonomien vil trolig skrumpe med 5 prosent i år. I tillegg til det krever IMF veldig tunge innsparinger, 3 prosent av brutto-

FAKTA

Opprøret i Ukraina:

■ En overgangsregjering støttet av EU og USA overtok makten i Ukraina da Viktor Janukovitsj ble styrtet i februar.

■ Russland anerkjente ikke maktskiftet og annekterte Krim i mars. Makt overtakelsen har også blitt møtt med kamp for selvstyre i russiskspråklige områder øst i Ukraina.

■ Den nye presidenten Petro Porosjenko vil gjenvinne kontroll over Øst-Ukraina med militærmakt. Kamper mellom regjeringsstyrker og prorusiske opprørere har rast lenge.



nasjonalproduktet over de neste to årene, påpeker Weisbrot, og minner om at erfaringene fra Hellas, Spania og Portugal, hvor noe liknende ble forsøkt, er at det starter en ond sirkel.

– Ideen er å redusere underskuddet på betalingsbalansen. Men når man gjør det, faller statens inntekter. Samtidig vil andre utgifter, som arbeidsløshetsstrygd, stige. Det vil si målet at flytter seg, og man må foreta ytterligere nedskjæringer. Så det er virkelig risiko for en langvarig resesjon

Gulrot: 106 milliarder

IMF's gulrot er et lån på 106 milliarder kroner. Weisbrot mener imidlertid at det bør finnes et alternativ til de harde betingelsene som følger med lånet. Han frykter et gresk scenario:

– Den tyske finansministeren Wolfgang Schäuble har sagt at Hellas kan stå som en modell for Ukraina. Det er et helt utrolig utsagn for en mann i hans posisjon. Det er som å si at depresjonen i 1929 kan være en modell for Ukraina. Hellas har hatt seks år med resesjon nå. De har skåret utgifter til offentlig trygd med 40 prosent. Likevel har landet fortsatt en gjeld på 169 prosent av bruttonasjonalproduktet, noe som er mye høyere enn da den første avtalen med IMF



RAMMES: Mark Weisbrot tror Ukrainas frihandelsavtale med EU og tilpasning desember i fjor.

ble signert i mai 2010.

Weisbrot påpeker at tragedien i Hellas kunne være unngått med en annen økonomisk politikk. Slik er det også i Ukraina:

– Det er alltid alternativer til flere års resesjon og veldig høy arbeidsløshet, sier han.

– Ukrainerne kunne fått et lån fra Russland på 96 milliarder kroner, uten IMF's betingelser. Jeg sier ikke at Ukraina bør forsømme gjelden sin, eller at de burde ha tatt det russiske lånet. Jeg sier bare at om et par år vil mange ukrainere – sannsynligvis de fleste, og ikke bare i

øst – ønske at de hadde sagt ja til den russiske varianten, uten disse voldsomme kravene.

Ifølge Weisbrot går de nye makthaverne i Kiev med på vilkårene fordi de håper på EU-medlemskap.

– Porosjenko signerte EU-avtalen fordi regjeringen hans vil at Ukraina skal bli en del av Vesten, men Vesten krever en veldig høy pris, sier han.

Weisbrot avviser ikke at deler av IMF's tiltak er positive og at noen endringer i økonomien sannsynligvis er fornuftige:

– Enkelte deler av program-